

7. Baker M. Market Liquidity as a Sentiment Indicator / Baker M., Stein J.C. // Journal of Financial Markets, Elsevier. – 2004. – vol. 7(3). – С. 271-299.

8. Структура капитала корпорации: теория и практика : монография, под ред. И.В. Никитушкиной, С.Г. Макаровой. – М. : Экономический ф-т МГУ, 2013. – 125 с.

References

1. Fernandez, F.A. (1999), "Liquidity Risk. New Approaches to Measurement and Monitoring", *Security Industry Association Working Paper*, pp. 14.

2. Sarr, A. and Lubek, T. (2002), "Measuring liquidity in financial markets", *IMF Working paper*, pp. 64.

3. VonWyss, R. (2004), "Measuring and Predicting Liquidity in the Stock Market", *Dissertation Nr. 2899, University of St. Gallen*, available at: [http://1.unisg.ch/www/edis.nsf/SysLkpByIdentifier/2899/\\$FILE/dis2899.pdf](http://1.unisg.ch/www/edis.nsf/SysLkpByIdentifier/2899/$FILE/dis2899.pdf) (access date April 1, 2016).

4. Yurkevych, O. and Shynkarenko, A. (2012), "The level of stock market liquidity: values and approaches to defining", *Visnyk NBU*, no. 4 (194), pp. 94-97.

5. PFTS Stock Exchange, available at: <http://pfts.com> (access date April 1, 2016).

6. Lukianenko, I.H. and Semko, R.B. (2012), "Monetary policy and Ukrainian stock market fluctuations", *Ekonomika i prohnouzuvannia*, no. 4, pp. 110-122.

7. Baker, M. and Stein, J.C. (2004), "Market Liquidity as a Sentiment Indicator", *Journal of Financial Markets, Elsevier*, vol. 7(3), pp. 271-299.

8. Nikitushkina, I.V. and Makarova, S.H. (2013), *Struktura kapitala korporatsii: teoriia i praktika* [The capital structure of the corporation: Theory and Practice], Economics Faculty of Moscow State University, Moscow, Russia, 125 p.

Рецензент: д.е.н., професор Національного
університету «Києво-Могилянська академія» І.Г. Лук'яненко

УДК 69.003: 658.157: 330.33.01

Дзюбенко Л.І.,
аспірант* кафедри менеджменту в будівництві
Київський національний університет будівництва і архітектури

БАГАТОВЕКТОРНЕ ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МОБІЛЬНИХ БУДІВЕЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА ЗАСАДАХ СИСТЕМ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ІНДИКАТОРІВ

Dziubenko L.I.,
graduate student of management in construction
Kiev National University of Construction and Architecture

MULTI-LEVEL EVALUATION OF THE ACTIVITY OF MOBILE BUILDING ORGANIZATIONS ON THE BASIS OF SYSTEMS OF FUNCTIONAL AND ECONOMIC INDICATORS

Постановка проблеми. Системні перетворення в будівельній сфері сформували нове господарське середовище, що детермінує умови функціонування будівельних організацій, пов'язані з необхідністю вирішення низки складних завдань: від зміни філософії бізнесу до пошуку нових моделей економічної поведінки. Сьогодні будівельні підприємства функціонують у вкрай динамічних, висококонкурентних та малопрогнозованих умовах, що спричиняє необхідність застосування дієвих та ефективних підходів до управління, які б сприяли максимальному симбіозу ситуаційного, системного, динамічного, структурного, процесного, функціонального управління. Йдеться про становлення новітнього інструментарію менеджменту – функціонально-економічної діагностики, що ґрунтується на концепції, відповідно до якої функціонально-економічна діагностика розглядається як процес, який є послідовністю певних завершених етапів оцінювання та ідентифікації ретроспективного, поточного та перспективного стану підприємства з метою формування інформаційної бази для розроблення превентивних, санаційних та реактивних управлінських рішень. В сукупності етапи функціонально-економічної діагностики забезпечують здійснення управлінського впливу з урахуванням бізнес-

* Науковий керівник: Рижаківа Г. М. – д.е.н., професор

індикаторів функціонування інвестиційного будівельного проекту, який через специфіку його організаційно-бюджетної структури презентується і досліджується як мобільна будівельна організація специфічного типу, що за змістом і стадіями функціональної та адміністративної діяльності підпорядкована життєвому циклу будівельного проекту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемні аспекти діагностики різних видів діяльності, сфер, станів, параметрів функціонування підприємств розкрито у працях вітчизняних та іноземних науковців, зокрема таких вчених, як: Е. Альтман, В. Анін, А. Асаул, У. Бівер, І. Бланк, Ю. Брігхем, В. Верба, О. Волошин, В. Геєць, В. Герасимчук, М. Голдер, С. Ілляшенко, Г. Кадиков, Ж. Конан, П. Микитюк, Т. Момот, А. Поддєрьогін, К. Покатаєва, І. Поповиченко, Р. Сайфулін, Л. Соколова, О. Терещенко, О. Тридід, С. Ушацький, В. Федоренко, Н. Чухрай, І. Школа, О. Ястремська та інші.

Відзначаючи наукову й практичну значущість внеску названих учених, необхідно зазначити, що аналіз наявних наукових праць показав глибину і складність проблем функціонально-економічної діагностики підприємств підрядного будівництва, пов'язаних з необхідністю урахування багатьох чинників у процесі формування управлінських рішень, а саме: макроекономічних чинників, техніко-економічних показників інвестиційного будівельного проекту, реалістичності виконання проекту компанією-забудовником, виробничих потужностей підприємств-виконавців, попиту на готову будівельну продукцію, впливу стейкхолдерів на проект, наявних ризиків та ін. Необхідність наукової розробки окреслених проблем з урахуванням специфіки реалізації інвестиційного будівельного проекту обумовлює актуальність даної роботи та її прикладне значення для забезпечення ефективної діяльності вітчизняних будівельних підприємств.

Постановка завдання. Метою статті є розвиток методико-аналітичного інструментарію функціонально-економічної діагностики інвестиційного будівельного проекту, який в організаційно-структурному та управлінському контексті презентується і досліджується як мобільна будівельна організація специфічного типу, яка за змістом і етапами функціональної та адміністративної діяльності підпорядкована життєвому циклу будівельного проекту.

Визначена мета дослідження обумовила потребу вирішення завдань:

- проаналізувати існуючий контент категоріального апарату діагностики та обґрунтувати її теоретико-методологічний базис;
- удосконалити предметно-процесну сутність та мультиплікативно-факторні взаємозв'язки між основними діагностичними бізнес-індикаторами інвестиційного будівельного проекту у досліджуваному форматі функціонально-економічної діагностики.

Виклад основного матеріалу дослідження. Узагальнення базових положень сучасних управлінських концепцій, які прямо або опосередковано досліджують проблематику діагностики на мікрорівні, дозволяє нам відштовхнутися від тези, яка є беззаперечною в усіх наукових працях [1-8]: діагностика (з грец. *Diagnosis* = *dia*+*gnosis* = «роз+пізнання») — це визначення об'єктивного стану обраних параметрів у діяльності підприємства щодо відповідності поставленим цілям і завданням, вивчення відхилень від нормального стану об'єкта діагностування, причин цих відхилень, тривалості їх протікання, їх інтерпретація для формування висновків і рекомендацій.

Існуючі концептуальні, теоретико-методологічні та прикладні напрацювання у сфері діагностики характеризуються значною різноманітністю методичного, нормативно-критеріального та ідентифікаційного забезпечення, відсутністю уніфікованості та універсальності у діагностиці ідентичних об'єктів, неврахуванням усіх істотних складових під час реалізації цільової діагностики підприємств як відкритих економічних систем.

Якщо ж йдеться про типологію поняття «діагностика» на рівні діяльності підприємств, то у літературі розглядається: економічна [1, с. 24; 3, с. 51], інформаційна [4, с. 8]; аналітична [6, с. 15], управлінська [2, с. 36], антикризова, консультаційно-дорадча [8, с. 22], фундаментальна [5, с. 11], регульовальна, симптоматична, дослідницька, експрес-діагностика [1, с. 25; 3, с. 57; 7, с. 18] та інші визначення, що свідчить про відсутність єдності та комплексності трактування даної категорії.

З огляду на це, запропоновано концепцію функціонально-економічної діагностики мобільної будівельної організації на засадах обґрунтування структурної декомпозиції типових елементів відкритих економічних систем (суб'єктів, об'єктів, цілей, технології діагностики, бізнес-індикаторів, критеріїв, методів, методик) з метою виконання специфічних діагностичних функцій досягнення цільових орієнтирів впровадження інвестиційного будівельного проекту: параметрів надійності провідного виконавця та середовища втілення проекту в межах послідовної реалізації етапів оцінювання та ідентифікації ретроспективного, поточного та перспективного стану підприємства з метою формування інформаційної бази для розроблення превентивних, санаційних та реактивних управлінських рішень.

Слід зазначити, що діагностика будівельного підприємства, якщо не брати до уваги оцінку фінансового стану з боку контролюючих органів у значній мірі використовується і з метою оцінки суб'єктів будівельної галузі, проявляється у входженні на українські ринки житлового та промислового будівництва великих багатонаціональних корпорацій, укладанням як урядових угод в рамках

державно-приватного партнерства зі світовими компаніями, так і транснаціональних контрактів між приватними компаніями, які прагнуть реалізувати більш глобальні проекти, впровадити більш прогресивні та сучасні технології, охопити більшу частинку ринку тощо. І в таких умовах будівельні компанії, як безпосередні виконавці будівельних робіт, не є самостійними учасниками ринку, вони вступають у партнерські відносини, що реалізуються або за допомогою девелоперських компаній, або через інвестиційні фонди, або через створення мобільних будівельних організацій, учасниками яких є проектні, фінансові, інвестиційні та власне будівельні компанії. Для вирішення аналітичних завдань, що постають у процесі проведення функціонально-економічної діагностики підприємства, пропонуються спеціальні методи, наведені на рис. 1.

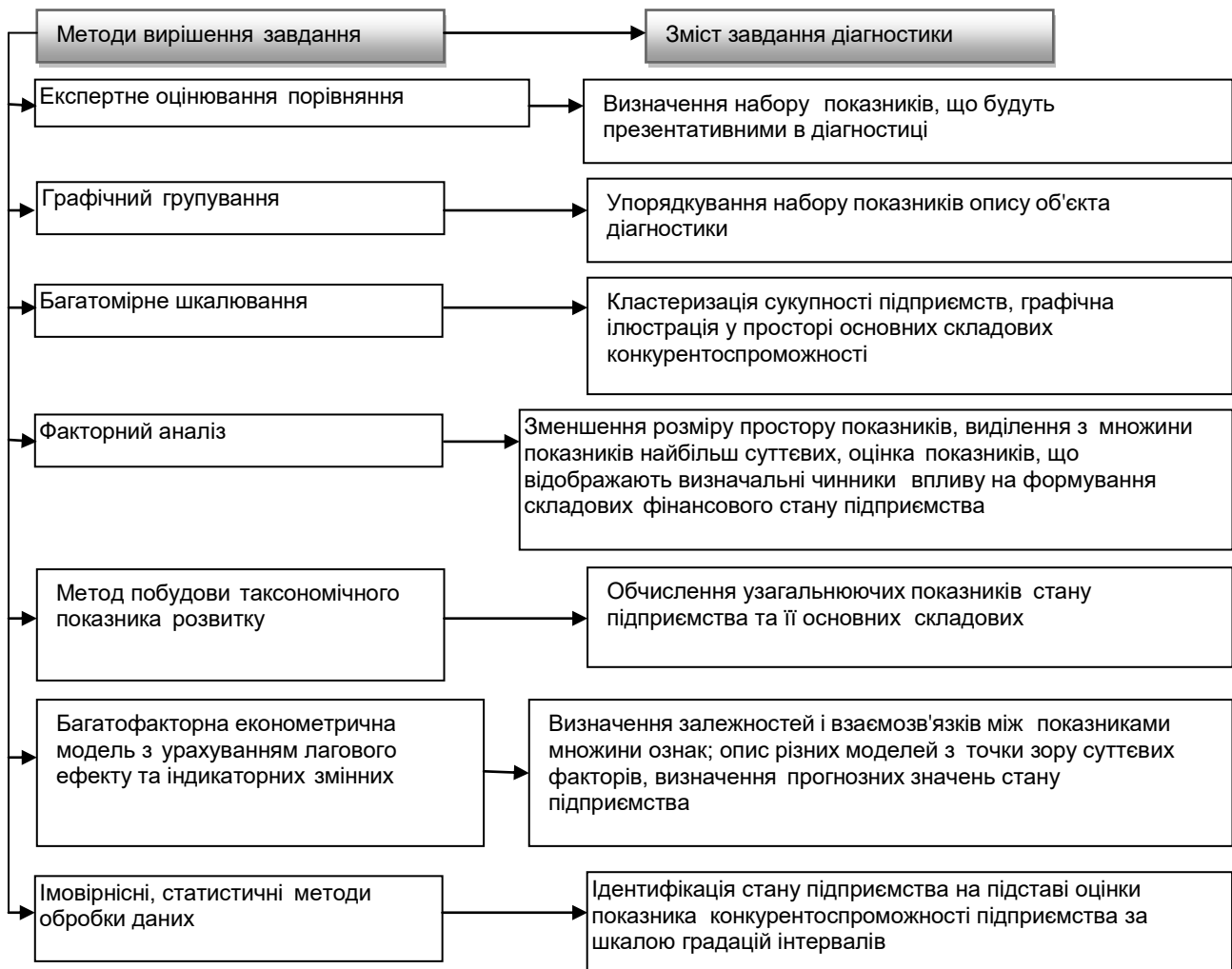

Рис.1. Багатовекторне оцінювання діяльності будівельних організацій на засадах функціонально-економічних індикаторів діагностики

Джерело: складено автором на основі [1; 3; 6; 7; 8]

Використання запропонованого комплексу методів забезпечить наочність і простоту відтворення вихідних даних, дозволить отримати достовірну, об'єктивну й адекватну оцінку показника підприємства на ринку та його змін, що стає аналітичною основою наукового обґрунтування управлінських рішень щодо розробки заходів, спрямованих на укріплення позицій підприємства на ринку. Відтак процес діагностики того чи іншого будівельного підприємства зводиться до оцінки його позицій на ринку у порівнянні з іншими учасниками ринку, що потребує встановлення групи підприємств з аналогічними позиціями на ринку (виділення кластеру підприємств).

В складі запропонованого інструментарію багатовекторного оцінювання діяльності будівельних організацій створена належна *концептуально-формалістична основа* превентивної системної функціонально-економічної діагностики інвестиційного будівельного проекту та подальшого успішного адміністрування проекту, з урахуванням уявлень про інвестиційного будівельного проекту як мобільного підприємства специфічного типу.

В якості зазначеної концептуально-формалістичної основи функціонально-економічної діагностики інвестиційного будівельного проекту багатовекторна модель оцінювання спрямована і спеціально налаштована на вирішення наступних завдань:

а) сформувати нову модель операційної системи функціонування інвестиційного будівельного проекту як мобільної організації з оновленою класифікацією підсистем та новою дистрибуцією завдань всередині підсистем;

б) запропонувати складові «конструктиву» ОСУ (операційної системи управління) мобільного підприємства, що створюється для успішного адміністрування інвестиційного будівельного проекту;

с) запропонувати успішні для вітчизняних реалій варіанти інтеграції фрагментів ОСУ в єдину інтегровану, тимчасову структуру у форматі мобільного підприємства;

д) запропонувати інноваційний за змістом та легко формалізований алгоритм порівняльної оцінки варіантів ОСУ, один з яких має бути рекомендований до впровадження в передбачуваних умовах зовнішнього оточення та внутрішнього середовища інвестиційного будівельного проекту.

З врахуванням особливостей економічного змісту середовища інвестиційного будівельного проекту та сутності управління інвестиційними процесами впродовж життєвого циклу було запропоновано наступну модель багатовекторного оцінювання діяльності мобільних будівельних організацій на засадах систем функціонально-економічних індикаторів (операційної системи управління), яку можливо класифікувати наступним чином:

– *Будівельно-технологічна підсистема* (замість терміну «переробна підсистема» для індустріальних підприємств в традиційному уявленні);

– *Підсистема ініціації інвестиційного будівельного проекту, планування та діагностики* (замість підсистеми «планування і контролю» в традиційному уявленні);

– *Підсистема адміністрування, координації та забезпечення* – на відміну від традиційного тлумачення – «забезпечення» – в новій назві підсистеми враховано завдання адміністрування проектом в рамках тимчасової проектною структури – мобільної будівельної організації разом із завданнями повного ресурсно-інформаційного забезпечення.

Висновки з проведеного дослідження. Перспективою подальших досліджень може бути розробка методичного інструментарію розрахунку інтегральних показників, що створюють ознаковий та часовий контури діагностичного простору. Тривалість та зміст функціонування такого інструментарію мають відповідати стадіям життєвого циклу проекту від його започаткування (інвестиційного задуму замовника) - до виходу на розрахункову проектну потужність. За характером поєднання ознак різних методик оцінки та діагностики дану ОСУ мобільної будівельної організації слід означити як адаптивну (гнучку, органічну) оргструктуру, спрямовану на вирішення завдань управління інвестиційним будівельним проектом, перелік і зміст яких регламентовано замовником як ініціюючим суб'єктом інвестиційного процесу.

Література

1. Верба В.А. Управлінське консультування: концепції, організація, розвиток : монографія / В.А. Верба. – К. : КНЕУ, 2011. – 327 с.
2. Волошин О.Ф. Моделі та методи прийняття рішень: навч. посібник / О.Ф. Волошин, С.О. Машенко. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. – 336 с.
3. Герасимчук В.Г. Розвиток підприємства: діагностика стратегія, ефективність : монографія / В.Г. Герасимчук. – К. : Вища школа, 1995. – 265 с.
4. Проблеми і перспективи ринково-орієнтованого управління інноваційним розвитком : монографія / за ред. д.е.н., професора С.М. Ілляшенко. – Суми : ТОВ "Друкарський дім "Папірус", 2011. – 644 с.
5. Микитюк П.П. Аналіз інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств : монографія / П.П. Микитюк. – Тернопіль : Тернограф, Тернопільський національний економічний університет, 2009. – 304 с.
6. Осецький В.Л. Інвестиції та інновації: проблеми теорії і практики : монографія / В.Л. Осецький. – К. : ІАЕУААН, 2003. – 412 с.
7. Покатаєва К.П. Інвестиційна діяльність підприємств у глобальному середовищі: методичний інструментарій управління : монографія / К.П. Покатаєва; Харк. нац. автомоб.-дор. ун-т. – Х., 2009. – 168 с.
8. Соколова Л.В. Моделювання вибору інвестиційно-привабливого промислового об'єкту / Л.В. Соколова, Т.М. Герман // Економіка : проблеми теорії та практики: Збірник наукових праць. Випуск 249. – В 5 т. – Т. 5. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2009. – С. 1312-1316.

References

1. Verba, V.A. (2011), *Upravlinske konsultuvannia: kontseptsii, orhanisatsiia, rozvytok* [Management consulting: conception, organization, development], monograph, KNEU, Kyiv, Ukraine, 327 p.
2. Voloshyn, O.F. and Maschenko, S.O. (2010), *Modeli ta metody pryiniattia rishen* [Models and methods of decision making], tutorial, Vidavnycho-polihrafichnyi tsentr "Kyivskiy unversitet", Kyiv, Ukraine, 336 p.
3. Herasymchuk, V.H. (1995), *Rozvytok pidpriemstva: diahnostyka, stratehiia, efektyvnist* [Enterprise development: diagnostic strategy, effectiveness], monograph, Vyscha shkola, Kyiv, Ukraine, 265 p.
4. Illiashenko, S.M. (2011), *Problemy i perspektivy rynkovo-orientovanoho upravlinnia innovatsiinym rozvytkom* [Problems and prospects of market and oriented management of innovative development], monograph, TOV "Drukarskyi dim "papyrus", Sumy, Ukraine, 644 p.

5. Mykytiuk, P.P. (2009), *Analiz investytsiino-innovatsiinoi diialnosti pidpriemstv* [Analysis of investment and innovative activity of enterprises], monograph, Ternohraf, Ternopil, Ukraine, 304 p.
6. Ocetskyi, V.L. (2003), *Investytsii ta innovatsii: problemy teorii i praktyky* [Investments and innovations: problems of the theory and practice], monograph, IAE UAAN, Kyiv, Ukraine, 412 p.
7. Pokataieva, K.P. (2009), *Investytsiina diialnist pidpriemctv u hlobalnomu sepedovyshchi: metodychni instrumentarii upravlinnia* [The investment activity of enterprises in global environment: methodological tools of management], monograph, Khark. nats. avtomob.-dor. un-t., Kharkiv, Ukraine, 168 p.
8. Sokolova, L.V. and Herman, T.M. (2009), "Modeling the choice of investment and attractive industrial facility", *Economy: problems of the theory and practices, Zbirnyk naukovykh prats*, Iss. 249, in 5 vol., Vol. 5, pp. 1312-1316.

Рецензент: д.е.н., професор Київського національного університету будівництва і архітектури Г.М. Рижаківа